

Βιομηχανοποίηση ή κλείσιμο

Πώς οι αγρότες της ΕΕ πιέζονται να βιομηχανοποιηθούν για να παραμείνουν στο επάγγελμα

Η μελέτη από το ευρωπαϊκό γραφείο της Greenpeace αναλύει τα δεδομένα και τις τάσεις στον αγροτικό τομέα της ΕΕ, τα οποία οι περισσότεροι πολιτικοί αποφεύγουν να αντικρίσουν. Η μελέτη αναδεικνύει τις μακροοικονομικές τάσεις στο τοπίο της γεωργίας της ΕΕ, εξετάζοντας τις κατηγορίες αγροκτημάτων ανάλογα με την οικονομική τους απόδοση. Τέλος, αποκαλύπτει ότι το τρέχον αγροδιατροφικό σύστημα αναγκάζει τους αγρότες να βιομηχανοποιηθούν και να αυξήσουν την παραγωγή τους, εφαρμόζοντας αναγκαστικά τις πιο καταστροφικές γεωργικές πρακτικές προκειμένου να παραμείνουν στο επάγγελμα, εξωθώντας έτσι πολλούς αγρότες μικρής κλίμακας να σταματήσουν τη δραστηριότητά τους. Αυτός ο φαύλος κύκλος, που μειώνει τις ευκαιρίες απασχόλησης και τους βιοτικούς πόρους στην ύπαιθρο, συντηρείται από την άνιση κατανομή των δημόσιων επιδοτήσεων και της ιδιωτικής χρηματοδότησης^[1] που ευνοούν τα μεγαλύτερα αγροκτήματα, καθώς και από την πολιτική αποτυχία στην αντιμετώπιση αυτών των ανισοτήτων.

Κύρια ευρήματα για την Ελλάδα

❖ Ο αριθμός των μικρών αγροκτημάτων μειώνεται, παράλληλα με τα μέσα έσοδα (και την υποστήριξη) ανά αγρόκτημα

Η πίεση στους αγρότες να αυξήσουν την απόδοση και την παραγωγή τους, ή αλλιώς να διακινδυνεύσουν να παύσουν τη δραστηριότητά τους, είναι εμφανής και στην Ελλάδα. Όπως συμβαίνει και στην υπόλοιπη ΕΕ, τα μικρά αγροκτήματα εξαφανίζονται και χάνουν έσοδα.

- Μεταξύ 2007 και 2021, η Ελλάδα έχασε το 31% από τα αγροκτήματά της. Αυτή η μείωση όμως αφορά αποκλειστικά τα αγροκτήματα μικρής κλίμακας, που **έχουν συρρικνωθεί κατά 37%**. Παραμένουν όμως η ραχοκοκαλιά της ελληνικής γεωργίας, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 88% των αγροκτημάτων το 2021.
- Αν και η Ελλάδα ακόμα έχει λίγα αγροκτήματα βιομηχανικής κλίμακας, (με οικονομική απόδοση πάνω από €250.000) ο αριθμός τους έχει σαφώς αυξηθεί (+59%) από 540 σε 860 αγροκτήματα. Από αυτά, υπήρχαν μόνο 40 αγροκτήματα βιομηχανικής κλίμακας με οικονομική απόδοση πάνω από €500.000 ανά έτος το 2007, ενώ το 2021 ήταν ήδη 300.
- Η οικονομική απόδοση ανά αγρόκτημα αυξήθηκε κατά μέσο όρο κατά 23% μεταξύ 2007 και 2021. **Αυτός ο μέσος όρος όμως δεν ισχύει για τα αγροκτήματα μικρής κλίμακας, που δεν έχουν καταγράψει καμία αύξηση σε αυτό το διάστημα.**
- Από μακρο-οικονομική άποψη, τα αγροκτήματα μικρής κλίμακας παραμένουν η ραχοκοκαλιά της ελληνικής γεωργικής οικονομίας, φέροντας **το 65%** της συνολικής

GREENPEACE

οικονομικής απόδοσης το 2021. Ωστόσο, πρόκειται για μία πτωτική τάση, καθώς το 2007 το μερίδιό τους στην οικονομική απόδοση ήταν 87%.

- Σε αντίθεση με οποιαδήποτε άλλη χώρα στην ανάλυσή μας, μεταξύ 2007 και 2021, το μέσο καθαρό εισόδημα ανά αγρόκτημα μειώθηκε κατά 13% στην Ελλάδα. Η μείωση εισοδήματος στα μικρά αγροκτήματα είναι ακόμα πιο απότομη: **τα αγροκτήματα μικρής κλίμακας το 2021 κέρδιζαν κατά μέσο όρο 29% λιγότερο σε σχέση με το 2007.**
- Τα μεγαλύτερα αγροκτήματα λαμβάνουν συστηματική υποστήριξη από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, κάτι που τους επιτρέπει να μεγαλώνουν και να παράγουν περισσότερο. Ενώ τα μεσαία προς μεγάλης κλίμακας αγροκτήματα αποτελούν μόνο το 12% των αγροκτημάτων στην Ελλάδα, λαμβάνουν το 34% των επιδοτήσεων άμεσων ενισχύσεων από την Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ για τα εμπορικά αγροκτήματα. Τα εμπορικά αγροκτήματα μικρής κλίμακας από την άλλη μεριά, η μεγαλύτερη ομάδα αγροκτημάτων με διαφορά και η ραχοκοκαλιά της ελληνικής γεωργικής οικονομίας, **λαμβάνουν μόνο το 65% των επιδοτήσεων**, παρόλο που τα καθαρά τους έσοδα μειώνονται δραστικά.
- Τα μεσαία προς μεγάλης κλίμακας αγροκτήματα έχουν την καλύτερη πρόσβαση στην ιδιωτική χρηματοδότηση, κι έχουν το 63% του συνολικού χρέους στο ελληνικό αγροτικό σύστημα.
- Γενικά, το σύνολο των ετήσιων μονάδων εργασίας στη γεωργία στην Ελλάδα έχει μειωθεί σημαντικά, κατά 42% μεταξύ 2007 και 2021. Η συντριπτική πλειονότητα αυτής της μείωσης καταγράφηκε σε **αγροκτήματα μικρής κλίμακας, με μία μείωση 53%**, ενώ οι θέσεις εργασίας στα αγροκτήματα μεσαίας προς μεγάλης κλίμακας διπλασιάστηκαν (101%).
- Ενώ η μεγάλη πλειονότητα (88%) των ελληνικών αγροκτημάτων είναι μικρής κλίμακας, ελέγχουν **μόνο το 61% των ζώων εκτροφής** (υπολογισμένα σε μονάδες ζωικού κεφαλαίου ή LSU) και **το 41% της γεωργικής γης** (ή χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης - UAA).

Το ελληνικό γραφείο της Greenpeace καλεί την ελληνική κυβέρνηση:

- Να δημοσιεύσει πολιτικά μέτρα που θα ανατρέπουν την τάση εξαφάνισης των αγροκτημάτων μικρής κλίμακας της Ελλάδας με έμφαση στη στήριξη παραγωγών που είτε ήδη εφαρμόζουν είτε σκοπεύουν να εφαρμόσουν αγρο-οικολογικές πρακτικές.
- Να δημοσιεύσει το σχέδιο που θα αναγεννήσει και θωρακίσει πραγματικά την αγροτική παραγωγή στην Ελλάδα ξεκινώντας από την πληγείσα Θεσσαλία^[2] μέσα από ένα αγροτικό μοντέλο βιώσιμο, δίκαιο και ανθεκτικό στη νέα κλιματική πραγματικότητα.

Δείτε [όλη τη μελέτη αναλυτικά εδώ](#)

Σημειώσεις:

1. Η κύρια πηγή δημόσιων επιδοτήσεων για τους Ευρωπαίους αγρότες είναι η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ). Ανέρχεται σε [περισσότερο από 30%](#) του συνολικού προϋψους της ΚΑΠ καταβάλλονται ως άμεσες ενισχύσεις, κυρίως με βάση την έκταση της καλλιεργούμενης γης. Δεδομένου του δυσανάλογου μεριδίου σε γη που ελέγχεται από τα αγροκτήματα με τη μεγαλύτερη οικονομική απόδοση, αυτά τα αγροκτήματα επιπλέον λαμβάνουν ένα δυσανάλογο μερίδιο δημόσιων επιδοτήσεων. Σχετικά με τη χρηματοδότηση αγροτικών και αγροδιατροφικών επιχειρήσεων, μία [ανάλυση](#) από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) διαπίστωσε ότι τα μεγαλύτερα αγροκτήματα έχουν επίσης και την καλύτερη πρόσβαση στις ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις. Η ανάλυση για την παρούσα μελέτη δείχνει ότι το 2022, τα αγροκτήματα βιομηχανικής κλίμακας φέρουν το 70% του συνολικού χρέους στο αγροτικό σύστημα της ΕΕ. Τα αγροκτήματα μικρής κλίμακας έχουν το μεγαλύτερο «χρηματοδοτικό κενό» - έχοντας ανάγκη από πιστώσεις αλλά χωρίς τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές. Η ανάλυση της ΕΤΕπ τονίζει ότι οι νέοι αγρότες και αυτοί που επιδιώκουν να προβούν σε περιβαλλοντικά φιλικές επενδύσεις δυσκολεύονται ιδιαίτερα να εξασφαλίσουν δάνεια.
2. Το ελληνικό γραφείο της Greenpeace έχει δημοσιεύσει [Προτάσεις για την αναγέννηση της αγροτικής παραγωγής στη Θεσσαλία](#) που αφορούν στην τροφή, τη γεωργία, τη βιοποικιλότητα, το κλίμα, την υγεία, την οικονομία και την ανθεκτικότητα της παραγωγής εν μέσω πολλαπλών κρίσεων. Οι προτάσεις της Greenpeace περιγράφουν τέσσερα μέτρα επείγουσας αποκατάστασης και δέκα άξονες προτεραιότητας για την αναγέννηση της γεωργίας στις πληγείσες περιοχές και έχουν ως προτεραιότητα τους ανθρώπους που έχουν πληγεί και αγωνίζονται εδώ και ένα χρόνο να ξαναστήσουν τις ζωές τους σε πιο στέρεη και ανθεκτική βάση. Κατατέθηκαν στην ελληνική κυβέρνηση, στα κόμματα της αντιπολίτευσης και την τοπική πολιτική ηγεσία τον Νοέμβριο του 2023 και βρίσκονται στην [ιστοσελίδα της οργάνωσης](#).